

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/2146
Karar No : 2007/7592

Davacı : Anadolu Fren Otomotiv San. Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. Cemil Doğru
Şair Eşref Bulv. No:22 K-6/604 Çankaya/İZMİR

Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA

İstemin Özeti : Beşer Grubu iştiraklerinin, davacı şirketin faaliyetlerini zorlaştırıcı eylemlerde bulunarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlâl ettiği iddiasıyla yapılan şikâyetin reddi yolundaki Rekabet Kurulu'nun 26.01.2006 tarih ve 06-04/65-20 sayılı kararının; Rekabet Kurulu'nun yedi üyeden teşekkül etmesine karşın dava konusu kararın altı üye ile alınmasının hukuka aykırı bulunduğu, kararın eksik incelemeye dayalı olarak alındığı, Beşer Grubu'nun piyasada hâkim durumda bulunduğu ve hâkim durumunu kötüye kullandığı belirtilerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Beşer Grubu'nun, 2003 yılından itibaren piyasa payının yıllar içinde düştüğü, 2005 yılında bu payın %43'lere kadar gerilediği, ilgili piyasada hâkim durumda bulunmadığı, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine göre de hukuka aykırı bir davranışının bulunmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi : 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu bir anlaşmanın bulunmaması ve Beşer Grubu'nun ilgili pazar olarak tanımlanan debriyaj ve fren balataları pazarında hâkim durumda bulunmaması dolayısıyla, tek taraflı olarak gerçekleştirilen şikâyete konu eylemlerin, Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlâl teşkil etmemesi nedenleriyle, davacı şikâyetinin reddinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Emin Celâlettin ÖZKAN'ın Düşüncesi : Dava; Rekabet Kurulu'nun 26.1.2006 tarih ve 06-04/65-20 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Anadolu Fren Otomotiv San.Tic.Ltd.Şti.ye (Anadolu Fren) ait şikâyet dilekçesinde, Anadolu Fren'in 1995 yılından beri Beşer Holdingin ürettiği fren,disk ve debriyaj balatalarının satış ve dağıtımını yaptığı,Beşer Grubu şirketlerinin Anadolu Fren'in piyasadaki faaliyetlerini eylemleriyle zorlaştırdığı ve bu yolla 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği,Beşer Grubunun Anadolu Fren'i zor durumda bırakan eylemleri,sağlayıcı firmanın satış ve pazarlama stratejileriyle bayi müşterilerine direkt satış yapması, sağlayıcı firmanın,bayinin talep ettiği malın % 10-15 i kadar sevkiyat yaparak mal

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/2146
Karar No : 2007/7592

arzını kısıtlaması, sağlayıcının bayiler arasında dengesiz mal dağıtımını, farklı iskonto ve vade uygulayarak Anadolu Fren'in rekabet şansını kaldırdığı iddiaları üzerine, 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla yapılmasına karar verilen önaraştırma sonucu hazırlanan önaraştırma raporunun görüşülmesi üzerine dava konusu kararla soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesinde hakim durum; belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmıştır.

Davacının Rekabet Kurumuna yapmış olduğu başvuruda yeralan iddiaların, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmak suretiyle incelenmesi sonucunda; Beşer Grubunun debriyaj ve fren balataları pazarında hakim durumda bulunmaması dolayısıyla, tek taraflı olarak gerçekleştirilen eylemlerin Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmemesi, Beşer Grubu iştiraklerinin mal arzını kısıtlamak ve müşterilere doğrudan satış yapmak suretiyle Anadolu Fren Otomotiv Sanayi Ltd. Şti.'nin faaliyetlerini zorlaştırmasının ise 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirme yapmayı gerektirecek herhangi bir anlaşmaya konu olmaması nedenleriyle soruşturma açılmasına gerek olmadığına yolunda verilen dava konusu kararda 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir yön görülmemiştir.

Belirtilen nedenle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava, Beşer Grubu iştiraklerinin, davacı şirketin faaliyetlerini zorlaştırıcı eylemlerde bulunarak, 4054 sayılı Kanun'u ihlâl ettiği iddiasıyla yapılan şikâyetin reddi yolundaki Rekabet Kurulu'nun 26.01.2006 tarih ve 06-04/65-20 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesinde, teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlikler teşebbüs birliği olarak tanımlandıktan sonra, Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

a. Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/2146
Karar No : 2007/7592

b. Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c. Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d. Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e. Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

f. Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümlerle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkça yasaklanmıştır.

Diğer yandan anılan Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum, belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmış, ve Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesinde de bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması halinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş 6. maddede kötüye kullanmanın tanımı yapılmamış uygulamada sık rastlanılan kötüye kullanma halleri örneklemek suretiyle sayılmıştır. Bunlar; "a) Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/2146
Karar No : 2007/7592

c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

d) Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması" olarak sıralanmıştır.

Hâkim durum, bir ya da birden fazla teşebbüsün pazarda güçlü bir konumda bulunmasını, yani teşebbüsün pazarda rekabeti önleme veya serbestçe davranabilme ya da istediği stratejii pazara kabul ettirme gücüne sahip olmasını ifade eder. İlgili pazarı belirleyen iki temel unsur bulunmaktadır. Bunlar, coğrafi pazar ve ürün pazarıdır. İlgili coğrafi pazardan anlaşılması gereken aynı rekabet koşullarına sahip pazar alanıdır. Ürün pazarı ise ticari alışveriş konusu olan bir malın ya da hizmetin oluşturduğu pazardır. Bir teşebbüsün hâkim durumda bulunduğunu gösteren değişik ekonomik ve sosyal faktörler de bulunmaktadır. Buna göre hâkim durumun tespitinde, ilgili ürün ve coğrafi pazarın yanısıra ilgili zaman dönemi, ürünün ikame edilebilirliği, çapraz esnekliği, pazarın homojen yapıda olması, pazardaki rakiplerin sayısı ve pazar payları gibi hususların da incelenmesi gerekmektedir.

Kısaca hâkim durumun tespiti konusunda yapısal, işlevsel ve ekonomik güce dayalı olmak üzere çeşitli değerlendirme ölçütleri vardır. Hâkim durumun varlığı tamamen iktisadi analizlere dayanarak araştırılması gereken bir konudur ve hâkim durumun belirlenmesinde önemli olan ve öncelikle ele alınması gereken ölçüt, işletmenin ilgili pazardaki payıdır. Pazar payının yalnız hâkim durumda olup olmadığının incelenmekte olan işletme açısından değil, bu işletmeye rakip olan, diğer işletmeler açısından da incelenmesi gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Kurul tarafından şikâyetin konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarının "fren ve debriyaj balataları pazarı" olarak belirlendiği, incelemeye konu debriyaj ve fren balataları pazarında üretim yapan yerli firmalar arasında, Beşer Grubu'nun en büyük teşebbüs olarak ön plana çıktığı, pazar payının yüksek olmasına yol açan en önemli nedenlerin başında, Beşer Grubu ürünlerinin özellikle de kampana balataların, ithal ürünlere göre fiyatının avantajlı olması ve bu nedenle ticari araçlar gibi balatanın önemli bir maliyet kalemi teşkil ettiği kullanıcılar ve eski model binek aracı sahipleri tarafından tercih edilmesi olduğu, ancak son yıllarda ticari araçlarda da disk frenlerin kullanılmaya başlanması, pazarın yapısını etkilemeye başladığı, diğer taraftan, binek araçlar pazarında yaşanan gelişmelerin de balata pazarına yansımakta olduğu, binek araçlar pazarında hızla gelişen teknolojilerin araç güvenliğini ön plana çıkardığı, bunun da tüketicilerin tercihlerini güvenlik imajının ön planda olduğu, güçlü markalar tarafından sağlanan ithal ürünlere

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/2146
Karar No : 2007/7592

kaydırmalarına neden olduğu, pazarın yapısına etki edecek önemli bir gelişmenin ise, balata üretiminde asbest kullanımının yasaklanması olduğu, asbest kullanımının, Türkiye'de de 4857 sayılı İş Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 26.12.2003 tarihli, "Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik"le yasaklandığı, ancak söz konusu Yönetmeliğin yürürlük tarihinin 15.04.2006 olarak belirlenmesi nedeniyle, yerli üreticilerin halen asbestsiz balatanın yanında asbestli balata üretmeye devam etmekte oldukları, buna karşılık, dünya genelindeki büyük balata üreticilerinin asbestli balata üretimini tamamen terk etmiş olmaları nedeniyle, 2006 yılından itibaren tamamen asbestsiz üretime geçmesi gereken yerli üreticilerin pazar kaybına uğramasının beklendiği, pazarın bir başka özelliğinin de, çok sayıda teşebbüsün faaliyet göstermesi olduğu, yasal ve fiili engellerin olmaması nedeniyle pazarın gerek üretim, gerekse ithalat bakımından faaliyet göstermek isteyen teşebbüslere açık bir nitelik gösterdiği, bu veriler ışığında balata pazarında %40-50 pazar payına sahip olan Beşer Grubu'nun, pazarın yapısı, giriş engellerinin olmaması, dikey entegrasyonun yokluğu gibi özellikler de dikkate alındığında hâkim durumda bulunmadığı, hâkim durumda bulunmaması nedeniyle de mal arzının kısıtlanması eyleminin, 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlâl olarak değerlendirilemeyeceği, şikâyetçinin bir başka iddiasının, Beşer Grubu'nun kendilerinin müşterilerine doğrudan mal vermesi, kendilerine uyguladığı fiyatları perakende müşterilere de uygulamak suretiyle şikâyetçinin ticari itibarına zarar verdiği yönünde olduğu, rekabet hukukunun, rekabeti kısıtlayıcı uygulamalar neticesinde oluşan piyasa aksaklıklarına müdahale ettiği, üreticilerin, ürünlerini bu konuda uzmanlaşmış aracılar kanalıyla satabilecekleri gibi, nihaî kullanıcıya ulaştırma işini bizzat kendilerinin de üstlenebilecekleri, üreticilerin ürünlerini nihaî tüketiciye ulaştırmak için ara kanallar kullanmalarının zorunlu kılınması veya üreticilerin nihaî kullanıcıya ürün satmalarının önlenmesinin rekabet hukukunun müdahale alanı dışında bulunduğu, bu nedenle, Beşer Grubu'nun perakende müşterilere doğrudan mal vermesi ile ilgili şikâyetlerin Kanun kapsamında ihlâl niteliği taşımadığı, belirtilen nedenlerle Kurul tarafından alınan dava konusu kararın soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenleme, hukukî süreç ve Rekabet Kurulu kararı ile dosyadaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; şikâyete konu olan Beşer Grubu iştiraklerinin, mal arzını kısıtlamak ve müşterilere doğrudan satış yapmak suretiyle davacı şirketin faaliyetlerini zorlaştırmasının, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde değerlendirme yapmayı gerektirecek herhangi bir anlaşmaya konu olmaması ve Beşer Grubu'nun ilgili pazar olarak tanımlanan debriyaj ve fren balataları pazarında hâkim durumda bulunmaması dolayısıyla, tek taraflı olarak gerçekleştirilen bu eylemlerin, Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlâl teşkil etmemesi nedenleriyle, soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolunda şikâyetin reddine ilişkin olarak alınan dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/2146
Karar No : 2007/7592

Davacı tarafından, Rekabet Kurulu'nun yedi üyeden teşekkül etmesine karşın dava konusu kararın altı üye ile alınmasının hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülmekte ise de; Kurul kararının 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesine uygun olarak verildiğinin anlaşılması karşısında, davacı iddiası yerinde bulunmamıştır. Davacının diğer iddiaları da, dava konusu kararı kusurlandıracak nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 59,70-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 20.11.2007 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Ali	Orhun	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	ÖZTÜRK	YET	KARAKAYA	ÖDEN

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 43,70-YTL
Posta Gideri : 16,00-YTL
TOPLAM : 59,70-YTL